

РЕШЕНИЕ

№ 464

гр. София , 19.07.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 13-ТИ ТЪРГОВСКИ в публично заседание на девети март, през две хиляди двадесет и първа година в следния състав:

Председател: Анелия Цанова
Членове: Христо Лазаров
Николай Ст. Метанов

при участието на секретаря Ирена М. Дянкова
като разгледа докладваното от Николай Ст. Метанов Въззивно търговско дело № 20201001002406 по описа за 2020 година

Производството по делото е образувано по чл.258 и сл. ГПК във връзка с постъпили въззивни жалба, както следва:

1. Въззивна жалба вх.№ 47907 от 03.06.2020г. по описа на Софийски градски съд /СГС/ подадена от „СДРУЖЕНИЕ „ИНИЦИАТИВИ ОБЕДИНЕНА ЕВРОПА“, ЕИК 175666451, чрез адв.Я.И. Н., срещу решение № 435 от 04.03.2020г., постановено по т.д. № 3156/2017г. по описа на Софийски градски съд , Търговско отделение, VI - 6 състав, в частта, в която „СДРУЖЕНИЕ „ИНИЦИАТИВИ ОБЕДИНЕНА ЕВРОПА“ е осъдено на основание чл.55, ал.1, предл. 3 ЗЗД да заплати/възстанови на ФОНД „НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ“ гр.София, ЕИК 175467353, със седалище и адрес на управление гр.София, бул.„Дондуков“ № 2А, сумата от 77 000 лв., получена на отпаднало основание - развален договор № ДФНИ-М01/2 от 19.11.2012г., ведно със законната лихва върху тази сума, начиная от 20.11.2017 година до окончателното и заплащане, както и в частта, с която „СДРУЖЕНИЕ „ИНИЦИАТИВИ ОБЕДИНЕНА ЕВРОПА“ е осъдено на основание чл. 78, ал.1 ГПК да заплати на ФОНД „НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ“ гр. София, ЕИК 175467353, разноски по водене на делото в размер на 10 475,12лв.

Въззивникът иска от съда решението да бъде отменено, като неправилно поради съществени нарушения на съдопроизводствените правила, нарушение на материалния закон и необоснованост, по подробно изложени съображения.

С молба вх.№ 70049 от 15.07.2020г. по описа на СГС „РЕГИОНАЛЕН ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИ ИНСТИТУТ“ ЕООД, ЕИК 202051013, е заявило, че на основание чл.265 ГПК се присъединява към жалбата на „СДРУЖЕНИЕ „ИНИЦИАТИВИ ОБЕДИНЕНА ЕВРОПА“, ЕИК 175666451.

В срока по чл.263, ал.1 ГПК Фонд „Научни изследвания“ не е представил отговор на въззивната жалба.

2. Въззивна жалба вх.№ 35216 от 24.03.2020г. по описа на СГС, подадена от Фонд „Научни изследвания“, ЕИК по БУЛСТАТ 175467353, срещу решение № 435 от 04.03.2020г., постановено по т.д.№ 3156/2017г. по описа на Софийски градски съд, Търговско отделение, VI - 6 състав, в частта, в която са отхвърлени предявените от Фонд „Научни изследвания“, ЕИК 175467353, срещу „РЕГИОНАЛЕН ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИ ИНСТИТУТ“ ЕООД, ЕИК 202051013, и СДРУЖЕНИЕ „ИНИЦИАТИВИ ОБЕДИНЕНА ЕВРОПА“ със седалище и адрес на управление гр.***, ул.,**** №****, искове с правно основание чл.86 ЗЗД, за обезщетение за забавено плащане на сумата от 77 000 лв., за периода от 20.11.2012 година до 20.11.2017 година, всеки един от тях в размер на 39 172,17лв.

Въззивникът поддържа, че в обжалваната част решението е неправилно, необосновано и незаконосъобразно, по подробно изложени съображения, като иска да бъде отменено и бъде постановено решение, с което предявените искове бъдат уважени.

В срока по чл.263, ал.1 ГПК СДРУЖЕНИЕ „ИНИЦИАТИВИ ОБЕДИНЕНА ЕВРОПА“ ЕИК 175666451, е представило отговор на въззивната жалба, в който поддържа становището за неоснователност на същата по подробно изложени съображения, а „РЕГИОНАЛЕН ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИ ИНСТИТУТ“ ЕООД, ЕИК 202051013, не е представило отговор.

Софийският апелативен съд, след като обсъди посоченото в жалбата във връзка с атакувания съдебен акт, намира следното:

Предявени са субективно и обективно съединени искове по чл.55, ал.1, предл.3 ЗЗД и чл.86, ал.1 ЗЗД от Фонд „Научни изследвания“, ЕИК по БУЛСТАТ 175467353 /Фонда/, срещу „РЕГИОНАЛЕН ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИ ИНСТИТУТ“ ЕООД, ЕИК 202051013, и СДРУЖЕНИЕ „ИНИЦИАТИВИ ОБЕДИНЕНА ЕВРОПА“, ЕИК 175666451, с които се иска осъждането на :

1. „РЕГИОНАЛЕН ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИ ИНСТИТУТ“ ЕООД, ЕИК 202051013 да заплати на ФОНД „НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ“, ЕИК по БУЛСТАТ 175467353, сумата общо от 116 172,17 лв., от които - 77 000 лв., представляваща платено на отпаднало основание авансово плащане по Договор № ДФНИ М01/2 от 19.11.2012г. за финансиране на научноизследователски проект в конкурс „Финансиране на фундаментални научни и

научноприложими изследвания в приоритетни области - 2012 г.“, ведно с лихвата за забава върху главницата в размер на 39 172,17 лв. за периода 20.11.2012г. до 20.11.2017г., както и законна лихва върху главницата, считано от датата на подаване на исковата молба до окончателното изплащане на задължението.

2. СДРУЖЕНИЕ „ИНИЦИАТИВИ ОБЕДИНЕНА ЕВРОПА“, ЕИК 175666451, да заплати на ФОНД „НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ“, ЕИК по БУЛСТАТ 175467353, сумата общо от 116 172,17 лв., от които - 77 000 лв., представляваща платено на отпаднало основание авансово плащане по Договор № ДФНИ М01/2 от 19.11.2012г. за финансиране на научноизследователски проект в конкурс „Финансиране на фундаментални научни и научноприложими изследвания в приоритетни области - 2012г.“, ведно с лихвата за забава върху главницата в размер на 39 172,17 лв. за периода 20.11.2012г. до 20.11.2017г., както и законна лихва върху главницата, считано от датата на подаване на исковата молба до окончателното изплащане на задължението.

Ищецът твърди, че ответниците са кандидатствали с проект пред Фонд „Научни изследвания“ /ФНИ/ в национален конкурс „Финансиране на фундаментални научни и научноприложни изследвания в приоритетните области“ - 2012г. Проектното им предложение с № FFNNIPO_12_01671 е с наименование „Девиантното поведение и консуматизма при подрастващите /3-10г./ - социален упадък или шок от бъдещето“. Проектът е допуснат и класиран от Временно - научна експертна комисия /ВНЕК/ в област „Мултидисциплинарни изследвания с приложение в повече от едно приоритетно направление“. С решение по протокол № 11 от 09.11.2012г. Изпълнителният съвет на Фонд „Научни изследвания“ е определил проекта на ответниците за финансиране и страните сключили договор № ДФНИ М01/2 от 19.11.2012г. за финансиране на научноизследователски проект № FFNNIPO_12_01671 за срок от 24 месеца и предоставяне на средства в размер на 220 000 лв.

На 20.11.2012г. ФНИ е превело по сметки на ответниците авансово плащане по горепосочения договор, както следва:

- по сметка на „РЕГИОНАЛЕН ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИ ИНСТИТУТ“ ЕООД - 77 000лв.;

- по сметка на СДРУЖЕНИЕ „ИНИЦИАТИВИ ОБЕДИНЕНА ЕВРОПА“ – 77 000лв.

На 11.02.2013г., на основание чл.99, ал.1 АПК и доклад на междуведомствена работна група с държавни инспектори от „Главен инспекторат“ към Министерския съвет и финансови инспектори от Агенция за държавна финансова инспекция, Министърът на образованието, младежта и науката издава Заповед РД-09-122, с която отменя утвърденото класиране по проектните предложения за финансиране от ФНИ, предложени от ВНЕК по „Педагогика“ и „Мултидисциплинарни изследвания с приложение в повече от едно приоритетно направление“. Заповедта е оспорена от двете дружества, подали проектното

предложение, като с решение № 9955 от 02.07.2013г. по адм.д.№5992/2013г. на ВАС, VII отд. е оставена в сила.

С отмяната на индивидуалния административен акт, по силата на който е сключен договор № ДФНИ М01/4 от 19.11.2012г., породените от него последици отпадат с обратна сила, поради което и извършените от страна на ФНИ плащания на 20.11.2012г. в общ размер на 154 000 лв. са на отпаднало основание и следва да бъдат върнати от ответниците на основание чл.55, ал.1 ЗЗД.

Съгласно чл.86, ал.1 ЗЗД, когато задължението е парично, върху него се начислява и лихва за забава. Тъй като в случая платените на отпаднало основание суми не са възстановени от страна на ответниците, Фонд „Научни изследвания“ претендира и заплащането на законна лихва за забава върху главниците за периода от превеждане на сумите 20.11.2012г. до датата на подаване на исковата молба - 20.11.2017г. в размер на 39 172,17лв. срещу първия ответник и 39 172,17лв. срещу втория ответник, а също така и за периода от датата на подаване на исковата молба до окончателното заплащане на сумата.

Ответникът „РЕГИОНАЛЕН ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИ ИНСТИТУТ“ ЕООД не е представил отговор на исковата молба, но оспорва предявените искове, като недопустими, неоснователни и недоказани, по подробно изложени съображения в становище – отговор на исковата молба от 16.10.2018г.

Ответникът СДРУЖЕНИЕ „ИНИЦИАТИВИ ОБЕДИНЕНА ЕВРОПА“, ЕИК 175666451, е подало отговор на исковата молба в срока по чл. 131, ал1 ГПК, вр. с чл. 60, ал.6 ГПК, с който оспорва предявените искове, като неоснователни, по подробно изложени съображения. Твърди нередовност на исковата молба и прави възражение за разглеждане на делото по реда на глава 32 ГПК.

Поддържа становището, че не дължи на връщане на претендираните с исковата молба суми за главница и лихви.

Процесният договор № ДФНИ М 01/2 от 19.11.2012г. е валидно сключен и не е прекратен, развален или обявен за нищожен или унищожен, поради което на основание чл.20а от ЗЗД има силата на закон между страните по него, които са и страни в настоящото производство. В изпълнение на договора ищецът е престира авансово плащане на ответника за първи етап от изпълнение на задълженията (одобреното за финансиране проектно предложение) на последния, срещу което Сдружение „Инициативи обединена Европа“ е изпълнило качествено и в срок задълженията си за престиране на уговореното по договора във връзка с одобреното за финансиране проектно предложение, като отчетът за изпълнение на договора (одобреното за финансиране проектно предложение) е представен на ищеца на 17.12.2013г. с вх. № 100/20 от тази дата на Фонд „Научни изследвания“. Изпълнението на задълженията на ответника Сдружение „Инициативи обединена Европа“

са приети от ищеца без никакви възражения.

Ако искът бъде уважен, както е предявен на основание чл.55, ал.1 ЗЗД, ищецът следва да бъде осъден да върне на ответника Сдружение „Инициативи обединена Европа“ всичко, което е получил от сдружението на основание процесния договор под формата на научни изследвания и продукт.

До датата на подаване на исковата молба ищецът не е уведомявал и не е правил изявления до ответника Сдружение „Инициативи обединена Европа“, че смята процесния договор за нищожен, унищожен, прекратен или развален, както и не е отправял покана за връщане на процесната парична сума на каквото и да е основание. Напротив, след изпълнение на задължението на ответника по процесния договор на 17.12.2013г. с подаване на отчета за изпълнен първи етап от проекта и приемането му от ищеца, последният не е изпълнявал задълженията си по договора за втори етап от проекта или да прекрати договора по някакъв начин и да уреди отношенията между страните във връзка с това прекратяване, тъй като ищецът е получил насрещна престация от ответника Сдружение „Инициативи обединена Европа“ на основание процесният договор срещу извършеното авансово плащане, чието връщане се иска в настоящето производство. Ответникът прави възражение за забава на кредитора за изпълнение на задълженията му по процесния договор въз връзка със задълженията му по ЗННИ и Правилника на Фонд “научни изследвания“ и качеството му на административен орган в процедурата по сключването и изпълнението на договора.

Съдебното производство по адм.д. № 5992/2013г. на ВАС по обжалването на Заповед № РД-09-122, издадена от министъра на образованието, младежта и науката е приключило окончателно на 18.02.2014г., с влязло в сила решение № 2340 по адм.д.№15469/2013г. Сдружение „Инициативи обединена Европа“ прави възражение за изтекла погасителна давност на претендираните вземания за главница и лихва.

В обжалваното решение първоинстанционният съд, след като е описал представените по делото доказателства и установената въз основа на тях фактическа обстановка, е приел за допустими, а разгледани по същество за основателни исковете за главница в претендираните размери.

Според съда, възникналата между ищеца и ответниците материално - правна връзка е в резултат на осъществен сложен ФС, включващ административни елементи, завършващи с решение на ИС на ФНИ, и гражданско правни елементи - договор, сключен по реда на чл.29, ал.4 ЗННИ.

В резултат на създаденото облигационно отношение ищецът е превел на всеки от ответниците, по осъществено авансово плащане по 77 000лв., по който факт страните не спорят.

В хода на осъществяване на изпълнението на процесния договор №ДФНИ - МО 1/2

от 19.11.2012г. от страна на ответниците, на 11.02.2013г. е издадена заповед на Министъра на образованието, младежта и науката за отмяна на утвърденото класиране.

Решението на ИС, определящо от класираните проекти ще бъде финансиран, доколкото поражда права за тези участници, има характер на индивидуален административен акт. Именно той е отменен със заповедта на министъра на образованието на осн. чл.99, ал.1 АПК. Наличие на отмяна се установява от представено по делото Решение №9955 от 02.07.2013г. постановено по адм. д.№5992/2013г. по описа на ВАС, Седмо отделение, който акт на съда е влязъл в сила на 18.02.2014г.

Съобразно чл.99 АПК влязъл в сила индивидуален или общ административен акт, който не е оспорен пред съда, може да бъде изменен или отменен от непосредствено по - горестоящия административен орган, а ако актът не е подлежал на оспорване по административен ред - от органа, който го е издал на основания, изчерпателно посочени от законодателя. Основанието по чл.99, т. 1 АПК е съществено нарушено някое от изискванията за законосъобразност, посочени в разпоредбата на чл.146 ПК.

Съставът на ВАС приема, че е налице основание за отмяна от страна на министъра на административния акт, с който приключва конкурса и това е решението на Изпълнителния съвет на ФНИ, с което се осъществява оценяване и класиране от страна на Временна научно- експертна комисия.Този акт представляващо волеизявление по смисъла на чл.21, ал.5 АПК като част от производството по издаване на индивидуален административен акт от Изпълнителния съвет, с който акт конкурсът приключва. С протоколно решение №11 от 09.11.2012 година на Изпълнителния съвет на ФНИ проектът на ответниците е одобрен да финансиране и с акта на Министъра (Заповед№РД-09.122) е отменено именно това решение.

При проведеното по чл.145 и сл. АПК административно производство пред ВАС жалбите на настоящите ответници срещу заповедта на министъра са отхвърлени. Следователно отмененият от министъра административен акт е отпаднал с обратна сила.

В резултат на оспорването на административния акт по административен или съдебен ред или като последица от извънредния ред за контрол по чл.99 АПК с обратна сила заличава последиците на този акт, което в случая означава, че с обратна сила отпада и основанието за сключване на договора за финансиране на проекта, класиран с решението по чл.29, ал.3 ЗНИИ.

Изключение от принципа за обратното действие на отмяната на административните актове законът предвижда само по отношение на подзаконовите административни актове /чл.195, ал.1 АПК/, както и по отношение на правата на третите добросъветни лица, придобити от административен акт, отменен по извънредния ред на чл.99, ал.1 АПК /чл.105 АПК/.

Съдът е приел, че тъй като решението по чл.29, ал.3 ЗНИИ е индивидуален

административен акт, а настоящите ответници са преки адресати на неговите последици, което изключва възможността за приложение нормата на чл.105 АПК, то с влизане на заповедта за отмяна на класирането, на решението по чл.29, ал.3 ЗНИИ, с което проектът им е одобрен за финансиране, отпадат и правата по сключения договор. Ето защо съдът не възприема тезата на ответниците, че извършената размяна на блага има за основание съществуващата облигационна връзка, а оттам и основание за задържане на получената въз основа на договора престация. Поради това предявените от ищеца осъдителни претенции с правно основание чл.55, ал.1, предл.3 са основателно предявени, тъй като предоставеното от ищеца авансово плащане се явява плащане на отпаднало основание и подлежи на връщане.

По възражението за изтекла погасителна давност.

Плащането на авансовите суми е извършено от ответника на 20.11.2012г. Срокът на погасителната давност е посоченият в нормата на чл.110 ЗЗД и започва да тече от момента на прехвърляне на имущественото благо. Исковете са предявени на 20.11.2017г. - в последния ден на петгодишния срок, в който ден давността е прекъсната. Ето защо това съдът е приел правопогасително възражение за неоснователно.

По исковете за обезвреда за забавено плащане:

Вземането на ищеца за забавено плащане възниква когато е станало изискуемо. Тези вземания не са станали изискуеми на датата на извършеното плащане - 20.11.2012 г., а от влизане в сила заповедта на министъра, с която е отменено решението по чл.29, ал.3 ЗНИИ, с което проектът на ответниците е одобрен за финансиране. Ответниците не са в забава за плащане/възстановяване на получените суми, тъй като законът не предвижда срок за това възстановяване, и ищецът да ги постави в забава, като им изпрати покана за плащане /чл.84, ал.2 ЗЗД/ каквато не се твърди и не се установява да е изпратена. Ето защо съдът е приел, че акцесорните искове следва да се отхвърлят поради недоказаност, а следователно и неоснователност. Ответниците са в забава от момента на получаване на исковата молба, представляваща покана за плащане и от датата на нейното постъпване дължат на ищеца законна лихва да окончателното плащане на дължимите суми.

Съдът, като прецени събраните по делото доказателства, прие за установено следното от фактическа страна:

Във въззивното производство не са представени нови доказателства, които да водят до промяна на установената от първоинстанционния съд фактическа обстановка.

Страните не спорят по фактите установени от първоинстанционния съд в обжалваното решение, а по направените от съда правни изводи, въз основа на анализ на събраните по делото доказателства, поради което относно правилно установената фактическа обстановка по правния спор между страните настоящият въззивен състав препраща към мотивите на първоинстанционния съд, на основание чл.272 ГПК.

Софийският апелативен съд, в изпълнение на правомощията си по чл.269 ГПК, след като извърши служебна проверка за валидност и допустимост на обжалваното решение, обсъди доводите на страните и събраните по делото доказателства, съобразно посочените от жалбоподателя основания за неправилност на първоинстанционния акт, прие следното:

По допустимостта на въззивните жалби:

Жалбите са допустими, подадени са в срока по чл.259, ал.1 ГПК, вр. с чл.3, ал.1 от Закона за мерките и действията по време на извънредното положение, обявено с решение на Народното събрание от 13 март 2020 г., и за преодоляване на последиците /Загл. доп. – ДВ, бр. 44 от 2020 г., в сила от 14.05.2020 г./, във вр. с § 13 от ПЗР на ЗИД на Закона за здравето/ ДВ, бр. 44 от 2020 г., в сила от 14.05.2020 г./, от страни в първоинстанционното производство, имащи право и интерес от обжалване, срещу подлежащо на въззивно обжалване решение по силата на чл.258 ГПК.

При служебно извършена проверка от въззивната инстанция се констатира, че поради обжалването на решението, предвид жалбата на Фонд „Научни изследвания“, с която решението се обжалва в частта, с която са отхвърлени предявените от Фонд „Научни изследвания“, ЕИК 175467353, срещу „РЕГИОНАЛЕН ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИ ИНСТИТУТ“ ЕООД, ЕИК 202051013, и СДРУЖЕНИЕ „ИНИЦИАТИВИ ОБЕДИНЕНА ЕВРОПА“ със седалище и адрес на управление гр.***, ул.,****“ №***, иски с правно основание чл.86 ЗЗД, за обезщетение за забавено плащане на сумата от 77 000 лв., за периода от 20.11.2012 година до 20.11.2017 година, всеки един от тях в размер на 39 172,17лв.

При справка в търговския регистър воден от Агенция по вписванията по партидата на „РЕГИОНАЛЕН ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИ ИНСТИТУТ“ ЕООД, ЕИК 202051013, настоящият състав на съда констатира, че на 08.02.2021г., след постановяване на постановяване обжалваното решение /04.03.2020г./, търговецът е заличен в търговския регистър. Тъй като в частта по произнасянето по исковите по чл.86 ЗЗД производството е висящо, настоящият състав на съда счита, че на основание чл.235, ал.3 ГПК следва да съобрази обстоятелството, че дружеството не е правосубектно, което от своя страна обуславя извод за недопустимост на обжалваното решение в тази му част. Предвид изложеното, настоящият състав на съда счита, че след като в тази част решението е постановено срещу несъществуващ правен субект същото следва да бъде обезсилено.

В частта, в която първоинстанционният съд се е произнесъл по иск срещу „РЕГИОНАЛЕН ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИ ИНСТИТУТ“ ЕООД, ЕИК 202051013, но решението не е обжалвано и е влязло в сила, на основание чл.296, т.2, предл. 1 ГПК, същото не е предмет на въззивен контрол и не може да бъде обезсилено.

В останалата част на решението не се констатира, че поради, и следва да се приеме, че същото е валидно и допустимо.

По основателността на въззивните жалби:

По въззивна жалба вх.№ 47907 от 03.06.2020г. по описа на СГС на „СДРУЖЕНИЕ „ИНИЦИАТИВИ ОБЕДИНЕНА ЕВРОПА“:

Разгледана по същество въззивната жалба е неоснователна по следните съображения:

Настоящият въззивен състав на съда споделя крайните изводи на първоинстанционният съд за основателност на предявените иски по чл.55, ал.1, предл.3 ЗЗД в размерите, в които са уважени, и на основание чл.272 ГПК препраща към мотивите на обжалваното решение в подкрепа на същите.

С оглед въведените с въззивната жалба възражения и предвид събраните по делото доказателства, следва да се има в предвид следното:

Първоинстанционният съд правилно е установил фактическата обстановка по делото: - с протокол № 11 от заседание на Изпълнителния съвет на Фонд „Научни изследвания“ / ИС на Фонда/ от 09.11.2012г. са приети решения за одобряване на класиране на проектните предложения в конкурсна сесия „Финансиране на фундаментални научни и научноприложни изследвания в приоритетните области“ - 2012г.;

- в област „Мулти дисциплинарни изследвания с приложение в повече от едно приоритетно направление“ е взето решение да бъдат предложени за финансиране проектното предложение на ответниците – СДРУЖЕНИЕ „ИНИЦИАТИВИ ОБЕДИНЕНА ЕВРОПА“ и „РЕГИОНАЛЕН ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИ ИНСТИТУТ“ ЕООД;

- между страните е сключен договор № ДФНИ М01/2 от 19.11.2012г. за финансиране на научноизследователски проект № FFNNIPO_12_01671 с тема „Девиантното поведение и консуматизма при подрастващите /3-10г./ - социален упадък или шок от бъдещето“, за срок от 24 месеца и предоставяне на средства в размер на 220 000лв.;

- видно от два броя платежни нареждания от 20.11.2012г., се установява, че ищецът е превел по банков път на всеки един от ответниците сумата от 77 000лв. с основание – договор ДФНИ М01/2/ 2012г.

- със заповед № РД 09-122/11.02.2013 г. на Министъра на образованието младежта и науката, се установява, че се отменят утвърденото класиране на проектни предложения за финансиране от Фонд „Научни следвания“, съгласно приложение, където под № 14 е индивидуализиран проекта, който е предмет на договора между страните по делото.

При така установеното от фактическа страна съдът настоящият състав на съда достигна до следните правни изводи:

Сключеният между страните договор е със смесен фактически състав, съдържащ

административноправен елемент - решение на Изпълнителния съвет /ИС/ на Фонда, с което се определя проекта, който ще бъдат финансиран, и размера на средствата, които се предоставят като финансиране, на основание чл.29, ал.3 ЗННИ, съставляващо индивидуален административен акт по смисъла на чл.21, ал.1 АПК, и гражданскоправни елементи - волеизявленията на страните, проявяващи се последователно във времето / чл.29, ал.3 и ал.4 ЗННИ/, като правното действие настъпва само ако се проявят всички елементи.

Решението на ИС на Фонда, с което проекта на ответниците одобрен за финансиране, се съдържа се в протокол 11 от заседанието на ИС на 09.11.2012г. Въз основа на това решение, управителят на Фонда сключва договор, с който се определят условията за финансиране и изпълнение на всеки от определените за финансиране проекти, съгласно чл.29, ал.4 ЗННИ /ДВ, бр.99 от 26.11.2011г./, в случая е сключен процесния договор с ответниците.

Със заповед № РД09-122 от 11.02.2013г. на Министъра на образованието младежта и науката, по реда на чл.99, ал.1 АПК, е отменено решението на ИС на Фонда от 09.11.2012г., с което е утвърдено класиране по проектни предложения за финансиране от Фонд „Научни изследвания“, предложени от Временните научно-експертни комисии и по „Мултидисциплинарни изследвания с приложения в повече от едно приоритетно направление“, сред които и проектното предложение на ответниците, с което са настъпили последиците по чл.89, ал.1 ЗЗД - договорът е развален по право, поради невъзможност за изпълнението на задължението на Фонда, съответно ответниците дължат връщане на полученото, на основание чл.55, ал.1, предл.3 ЗЗД. Това е така, тъй като актът, с който е отменен индивидуален административен акт, има конститутивно действие и с обратна сила заличава всички целени от неговия издател правни последици от момента на издаването му по отношение на страните в административното производство, каквито са ответниците, по аргумент за противното от разпоредбата на чл.105 АПК. С отпадане на правните последици на решението на ИС на Фонда смесеният фактически състав по сключването на процесния договор остава незавършен и договорът е развален по право, а даденото в изпълнението на същия е на отпаднало основание и получилият го дължи връщането му /В този смисъл Решение №1384 от 29.12.2008г. на ВКС по гр.д.№ 4740/2007г., IV г.о.,ГК/.

От изложеното следва, че предявените срещу ответниците искове с правно основание чл.55, ал.1, предл.3 ЗЗД за сумите от по 77 000лв. са основателни и доказани.

Неоснователни са възраженията на ответника СДРУЖЕНИЕ „ИНИЦИАТИВИ ОБЕДИНЕНА ЕВРОПА“ основани на твърдения за точно изпълнение на договора от негова страна на този етап; за липса на изявление от страна на ищеца, че смята процесния договор за нищожен, унищожен, прекратен или развален; за липса на покана за връщане на процесната парична сума на каквото и да е основание, тъй като договорът е развален по право и посоченото от ответника, дори и да е вярно, не може да промени този извод, а липсата на покана следва да бъде преценена при разглеждането на исковите по чл. 86 ЗЗД.

По същите съображения не се налага и обсъждането на събраните по делото доказателства в подкрепа на твърденията на ответника.

Не е налице твърдяното процесуално нарушение – произнасяне от страна на съда по направено от ответника възражение за прихващане с отговора на исковата молба, което от своя страна да обоснове неправилно прилагане на материалния закон, съответно неправилност на решението.

С отговора на исковата молба ответникът СДРУЖЕНИЕ „ИНИЦИАТИВИ ОБЕДИНЕНА ЕВРОПА“ не е направил възражение за прихващане, а е заявил, че „ако искът бъде уважен, както е предявен на основание чл.55, ал.1 ЗЗД, ищецът Фонд „Научни изследвания“ следва да бъде осъден да върне на ответника Сдружение „Инициативи обединена Европа“ всичко, което е получил от сдружението на основание процесният договор под формата на научни изследвания и продукт“, без да предяви иск по чл. 34 ЗЗД, който да отговаря на изискванията на чл. 127 и чл. 128 ГПК. Предвид изложеното, дори и да се приеме, че първоинстанционният съд не се е произнесъл по това искане на ответника, това не може да обоснове промяна в направените до момента изводи, тъй като със същото не е направено възражение за прихващане и не е предявен евентуален иск по чл.34 ЗЗД, по който съдът дължи произнасяне, предвид изхода на спора по иска по чл.55, ал.1, предл.3 ЗЗД, което от своя страна изключва и необходимостта от обсъждането на събраните по делото доказателства за установяването на даденото от ответника по договора, цитирани във въззивната жалба /съдебно-счетоводна експертиза, комплексна съдебнопсихиатрична и съдебнопсихологическа експертиза, обяснения на законния представител на ищеца и писмени доказателства от конкурсната процедура/.

Неоснователно е възражението за несъобразяване с нормативната уредба, и конкретно на разпоредбата на чл.29, ал.4 от Закона за насърчаване на научните изследвания /Доп. – ДВ, бр.77 от 2018г., в сила от 1.01.2019г./, която според въззивника не следва да бъде прилагана. Това е така, тъй като и според разпоредбата на чл.29, ал.4 ЗНИИ, действащата към момента на сключването на договора /19.11.2012г./ - „Въз основа на решението по ал.3 управителят на фонд „Научни изследвания“ сключва договор, с който се определят условията за финансиране и изпълнение на всеки от определените за финансиране проекти.“, т.е. отношенията между страните се уреждат по посоченият по-горе начин, чрез договор със смесен фактически състав, съдържащ административноправен елемент - решение на Изпълнителния съвет /ИС/ на Фонда, с което се определя проекта, който ще бъдат финансиран, и размера на средствата, които се предоставят като финансиране, на основание чл.29, ал.3 ЗНИИ, съставляващо индивидуален административен акт по смисъла на чл.21, ал.1 АПК, и гражданскоправни елементи - волеизявленията на страните, проявяващи се последователно във времето / чл.29, ал.3 и ал.4 ЗНИИ/. Измененията в разпоредбата на чл.29, ал.4 ЗНИИ, в сила от 01.01.2019г. не водят до промяна в отношенията между страните, поради което не обосновават различни изводи от направените.

Предвид изложеното, разпоредбата на чл.269, ал.2, изр.2 ГПК, и след като не се установяват допуснати нарушения на императивни правни норми, които следва да бъдат приложени при разглеждането на исковете, в съответствие с задължителните указания по т.1 от Тълкувателно решение № 1 от 9.12.2013г. на ВКС по тълк.д.№1/2013 г., ОСГТК, настоящият състав на съда приема, че в обжалваната му част от „СДРУЖЕНИЕ „ИНИЦИАТИВИ ОБЕДИНЕНА ЕВРОПА“, ЕИК 175666451, решението следва да бъде потвърдено, като правилно и законосъобразно.

По въззивна жалба вх.№ 35216 от 24.03.2020г. по описа на СГС на Фонд „Научни изследвания“:

Разгледана по същество въззивната жалба е неоснователна по следните съображения:

Настоящият въззивен състав на съда споделя крайните изводи на първоинстанционният съд за неоснователност на предявените искове по чл.86, ал.1 ЗЗД и на основание чл.272 ГПК препраща към мотивите на обжалваното решение в подкрепа на същите.

В исковата молба не се твърди, че ищецът да е поканил ответниците да върнат полученото без основание.

С оглед липсата на предвиден в закона срок, в който обогатилото се лице трябва да изпълни задължението си да върне полученото без основание, то ще изпадне в забава след като бъде поканено от кредитора, на основание чл. 84, ал. 2 от ЗЗД.

В Тълкувателно решение № 5 от 21.11.2019г. на ВКС по т.д.№5/2017г., ОСГТК на ВКС, е прието, че задължението за връщане на даденото при начална липса на основание, в хипотеза на чл.55, ал.1, пр.1 ЗЗД - правоотношението е с извъндоговорен характер. Страните не са определили предварително срок за изпълнение, а такъв няма определен и в закона, с изключение на правилото предвидено в чл.84, ал. 3 ЗЗД. При връщане на дадено при начална липса на основание, вземането е изискуемо от момента на разместване на имущественото благо, но длъжникът изпада в забава и дължи обезщетение от момента, в който е получил поканата на кредитора, съгласно разпоредбата на чл. 84, ал. 2 ЗЗД.

Според настоящия съдебен състав по аргумент, както от аналогия от закона, така и по аргумент от по-силно основание, даденото разрешение следва да намери приложение и в хипотезата на чл.55, ал.1, пр.3 ЗЗД, защото този, който е получил нещо на отпаднало основание няма как да е в по-тежко и по неблагоприятно положение, от този, който е получил нещо при първоначална липса на основание.

Като съобрази липсата на покана до ответниците за връщане на полученото без основание до подаването на исковата молба, настоящият състав на съда приема, че правилно и законосъобразно първоинстанционният съд приел за неоснователни исковете по

чл.86 ЗЗД – за заплащане на лихвата за забава върху главницата в размер на 39 172,17 лв. за периода 20.11.2012г. до 20.11.2017г.

С оглед горното неоснователни са възраженията във въззивната жалба основани на твърдения за недобросъвестното на ответниците, предвид знанието от тяхна страна за решение от 02.07.2013г., по адм. дело № 5992 от 2013г. на ВАС, с което заповедта на министъра е оставена в сила, от който момент според въззивника те са били наясно, че са получили средства по процесния договор на отпаднало основание, съгласно чл.55, ал.1, предл.3 ЗЗД, поради което от 02.07.2013г. – датата на влизане в сила на решението на ВАС, настъпва изискуемостта на лихвата за забава.

Неоснователно е възражението, че по делото е приложена покана от ищеца за ответниците от 07.07.2017г., която не е взета в предвид от съда при произнасянето.

Както бе посочено по-горе, с исковата молба не се твърди, че ищецът е поканил ответниците да върнат полученото без основание по процесния договор. С исковата молба не е представена покана от 07.07.2017г. до ответниците, с която ищецът да ги е поканил да върнат полученото без основание, такава не е посочена като приложение към исковата молба.

По делото е представено писмо изх. № 63/2 от 07.07.2017г. /л.915-916/ адресирано до ответниците, с което, ищецът е отправил покана за прекратяване на процесния договор по взаимно съгласие, поради допуснати нарушения в процедурата. Във същото е посочено, че при липса на отговор в 14 дневен срок от получаването или изразено нежелание за приключване на договора и възстановяване на сумата в размер на - за „РЕГИОНАЛЕН ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИ ИНСТИТУТ“ ЕООД – 77 000лв. ; за СДРУЖЕНИЕ „ИНИЦИАТИВИ ОБЕДИНЕНА ЕВРОПА“ – 77 000лв., ще упражни правата си по съдебен ред. Настоящият състав на съда счита, че съдържанието на цитираното писмо не съдържа покана по смисъла на чл.84, ал.2 ЗЗД за връщане на полученото по договора без основание, а е покана за уреждане на отношенията между страните уведомяване за намеренията при отказ за прекратяване на договора. Отделно от това, дори и да се приеме, че цитираното писмо съдържа покана по смисъла на чл. 84, ал.2 ЗЗД, липсват данни за връчването му на ответниците, преди датата на подаване на исковата молба, поради което същото не може да бъде основание за изпадане на забава от страна на ответниците за връщане на полученото без основание по процесния договор.

Предвид изложеното, разпоредбата на чл.269, ал.2, изр.2 ГПК, и след като не се установяват допуснати нарушения на императивни правни норми, които следва да бъдат приложени при разглеждането на исковете, в съответствие с задължителните указания по т.1 от Тълкувателно решение № 1 от 9.12.2013 г. на ВКС по тълк.д.№ 1/2013 г., ОСГТК, настоящият състав на съда приема, че в обжалваната му част от Фонд „Научни изследвания“ по отношение на отхвърленият иск срещу СДРУЖЕНИЕ „ИНИЦИАТИВИ ОБЕДИНЕНА ЕВРОПА“, решението следва да бъде потвърдено, като правилно и законосъобразно.

В частта, в която е отхвърлен предявеният от Фонд „Научни изследвания“, ЕИК 175467353, срещу „РЕГИОНАЛЕН ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИ ИНСТИТУТ“ ЕООД, ЕИК 202051013, иск с правно основание чл.86 ЗЗД, за обезщетение за забавено плащане на сумата от 77 000 лв., за периода от 20.11.2012 година до 20.11.2017 година, в размер на 39 172,17лв., обжалваното решение следва да бъде обезсилено, като процесуално недопустимо - постановено срещу несъществуващ правен субект.

При този изход на спора, след като съобрази, че въззивните жалби са оставени без уважение, настоящият състав на съда приема, че не следва да присъжда разноски на страните и същите следва да останат както са направени.

По тези мотиви и на основание чл. 270, ал.3, предл.1 ГПК, чл.271, ал.1, предл.1 ГПК и чл.272 ГПК, Софийският апелативен съд

РЕШИ:

ОБЕЗСИЛВА решение № 435 от 04.03.2020г., постановено по т.д.№ 3156/2017г. по описа на Софийски градски съд, Търговско отделение, VI - 6 състав, в частта, в която е отхвърлен предявеният от Фонд „Научни изследвания“, ЕИК 175467353, срещу „РЕГИОНАЛЕН ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИ ИНСТИТУТ“ ЕООД, ЕИК 202051013, иск с правно основание чл.86 ЗЗД, за обезщетение за забавено плащане на сумата от 77 000 лв., за периода от 20.11.2012 година до 20.11.2017 година, в размер на 39 172,17лв.,
и ПРЕКРАТЯВА производството по делото в тази му част.

ПОТВЪРЖДАВА решение № 435 от 04.03.2020г., постановено по т.д.№ 3156/2017г. по описа на Софийски градски съд, Търговско отделение, VI - 6 състав, в частта, в която „СДРУЖЕНИЕ „ИНИЦИАТИВИ ОБЕДИНЕНА ЕВРОПА“ е осъдено на основание чл.55, ал.1, предл. 3 ЗЗД да заплати/възстанови на ФОНД „НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ“ гр.София, ЕИК 175467353, със седалище и адрес на управление гр.***, бул.,***“ №**, сумата от 77 000 лв., получена на отпаднало основание - развален договор №ДФНИ-М01/2 от 19.11.2012г., ведно със законната лихва върху тази сума, начиная от 20.11.2017 година до окончателното и заплащане, както и в частта, с която „СДРУЖЕНИЕ „ИНИЦИАТИВИ ОБЕДИНЕНА ЕВРОПА“ е осъдено на основание чл.78, ал.1 ГПК да заплати на ФОНД „НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ“ гр. София, ЕИК 175467353, разноски по водене на делото в размер на 10 475,12лв.

ПОТВЪРЖДАВА решение № 435 от 04.03.2020г., постановено по т.д.№ 3156/2017г. по описа на Софийски градски съд, Търговско отделение, VI - 6 състав, в частта, в която е отхвърлен предявеният от Фонд „Научни изследвания“, ЕИК 175467353, срещу

СДРУЖЕНИЕ „ИНИЦИАТИВИ ОБЕДИНЕНА ЕВРОПА“ със седалище и адрес на управление гр.***, ул.,***“ №***, иск с правно основание чл.86 ЗЗД, за обезщетение за забавено плащане на сумата от 77 000 лв., за периода от 20.11.2012 година до 20.11.2017 година, в размер на 39 172,17лв.

В останалата част решение № 435 от 04.03.2020г., постановено по т.д.№ 3156/2017г. по описа на Софийски градски съд, Търговско отделение, VI - 6 състав, е влязло в сила, като необжалвано, на основание чл.296, т.2, предл.1 ГПК.

Решението подлежи на обжалване с касационна жалба в едномесечен срок от връчването му на страните пред Върховния касационен съд на Република България.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____